

PLAN DZIAŁANIA KT 82 ds. Wyrobów Spirytusowych

STRESZCZENIE

KT 82 ds. Wyrobów Spirytusowych zajmuje się opracowywaniem norm z zakresu terminologii, wymagań jakościowych, pobierania próbek, metod badań, pakowania, przechowywania, transportu dotyczących: produkcji spirytusu surowego i rektyfikowanego, produkcji alkoholi mocnych (wódki, brandy, koniaki, whisky, gin, rum oraz likiery) oraz produkcji drożdży piekarskich świeżych i suszonych.

Według Ustawy **o zmianie ustawy o wyrobie napojów spirytusowych oraz o rejestracji i ochronie oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych** z dnia 25 maja 2012 r., Polska Wódka/Polish Vodka to wódka otrzymana z alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego uzyskanego z żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa lub pszenżyta albo ziemniaków, uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, której wszystkie etapy wyrobu odbywają się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i która może być leżakowana w celu nadania jej szczególnych właściwości organoleptycznych. Wódki dzielimy na czyste i smakowe. Wśród wódek czystych wyróżnia się:

- wódki zwykłe – spirytus rektyfikowany rozcieńczony wodą,
- wódki wyborowe – powstające z wykorzystaniem spirytusu rektyfikowanego wyborowego,
- wódki luksusowe – powstające z wykorzystaniem spirytusu rektyfikowanego luksusowego,
- wódki klasy premium i superpremium.
- wódki smakowe – powstają poprzez dodatek wyciągów roślinnych, olejków zapachowych, cukru itp. lub stanowią naturalne destylaty starzone w dębowych beczkach.

W procesie produkcji wódki liczy się ilość destylacji, filtracji i innych operacji, co wymaga stosowania określonych zabiegów technologicznych oraz narzędzi badawczych umożliwiających ścisłą kontrolę tak bardzo zróżnicowanych w tym sektorze produktów.

Do produkcji drożdży piekarskich wykorzystuje się głównie drożdże *Saccharomyces cerevisiae* fermentacji górnej. Produkcja drożdży piekarskich polega na prowadzeniu kilkietapowej hodowli tlenowej, ze zwiększaniem objętości podłoża namnażającego w kolejnych hodowlach okresowych, zwanych generacjami. Drożdże piekarskie są produkowane w postaci drożdży prasowanych, suszonych oraz suszonych instant. Drożdże prasowane stanowią masę żywych, aktywnych komórek oddzielonych od brzezki fermentacyjnej i poddanych filtracji tak, że w efekcie w 1 g produktu znajduje się około 10^{10} komórek.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Obecnie w Polsce jest 147 gorzelnii oraz 79 producentów napojów spirytusowych wytwarzających spirytus. Rocznie produkuje się ponad 300 mln litrów wódki, z tego ok. 50 mln litrów jest eksportowane.

Od kilku lat polscy przedsiębiorcy dopłacają do produkcji wódki. Jak pokazują najnowsze dane w ubiegłym roku co czwarta firma z branży spirytusowej (26%) nie wypracowała zysku. Choć pozostałe zamknęły rok na plusie, to uzyskane przychody nie wystarczą na pokrycie zadłużenia z lat poprzednich. Szczególnie z kryzysowego 2011 roku, kiedy straty producentów wyniosły aż 326 mln zł. Za tak trudną sytuację branży należy winić nieuczciwą konkurencję ze strony nielegalnego rynku. Nielegalny rynek w ostatnich latach zdominował odkażany alkohol przemysłowy, produkowany z łatwo dostępnych płynów do spryskiwaczy czy podpałki do grilla. Niestety należy się spodziewać, że w dobie kryzysu popyt na odkażany alkohol będzie się zwiększał ze względu na jego niską cenę. Wobec tego ważnym problemem jest zwiększenie nadzoru nad tym sektorem oraz opracowanie skutecznych metod walki z szarą strefą. Według Związku Pracodawców Polski Przemysł Spirytusowy, wiele będzie też zależało od polityki państwa względem producentów, czy zdecyduje się wesprzeć ich w tych trudnych czasach, np. poprzez bardziej efektywne zwalczanie nielegalnego alkoholu czy też ułatwienia w przepisach podatkowych

Poprawa wyników pozwoliłaby producentom odzyskać stabilność finansową, zakończyć restrukturyzację i skupić się na inwestycjach w rozwój biznesu. Szansy na wzrost producenci upatrują głównie w eksporcie. Wymaga to jednak dużych nakładów na promocję i podbój nowych rynków. W zeszłym roku najwięcej narodowego trunku polscy producenci wystali do Stanów Zjednoczonych, gdzie zajmują obecnie 4. pozycję na rynku, wyprzedzając Rosję.

Obecnie w Polsce są dwie firmy produkujące drożdże piekarskie. Niestety żadna z nich nie jest z polskim kapitałem.

Na rynek produkcji i sprzedaży drożdży składają się dwa w pełni substytutowne produkty, a mianowicie drożdże w stanie stałym oraz mleczko drożdżowe.

Rynek drożdży jest rynkiem stabilnym, ponieważ nie istnieją produkty substytutowne wobec drożdży, które są niezbędne m. in. do wyrobu pieczywa. W związku z rozwojem technologicznym można wyróżnić drożdże lepsze jakościowo - o wyższej zawartości suchej substancji, lepszej sile pędnej, trwalsze (a przez to droższe) oraz drożdże standardowe (tańsze). Natomiast zwiększanie się wydajności i trwałości drożdży przyczynia się do stopniowego zmniejszania się

rynku drożdży ze względu na mniejszą ilość drożdży niezbędną do produkcji pieczywa.

WYBRANI PRODUCENCI WÓDEK W POLSCE

- **Brown-Forman Polska** - należy do międzynarodowego koncernu Brown Forman. Najbardziej znane marki to: Finlandia, Maximus Vodka, amerykańskie whiskey Jack Daniel's, bourbon super premium Woodford Reserve oraz niezwykle popularne likiery Southern Comfort, De Kuyper, Carolans Irish Cream.
- **Grupa CEDC** - jest największym na świecie producentem wódki, z roczną sprzedażą przekraczającą 270 mln litrów. Posiada cenione i rozpoznawalne marki takie, jak: Bols, Żubrówka, Absolut, Soplita, Vodka Palace. CEDC jest także znaczącym importerem napojów alkoholowych - do portfolio importowego w Polsce należy m.in. Metaxa Brandy, Remy Martin Cognac, Sierra Tequila, Jim Beam Bourbon, Grant's Whisky, Teachers Whisky i Old Smuggler.
- **Polmos Bielsko-Biała** - to zakład z tradycjami sięgającymi 1827 r. Po II wojnie światowej zakład specjalizował się w produkcji wódek koszernych (m.in. słynna Śliwowica Paschalna). Obecnie najbardziej znane marki to: wódki Extra Żytnia i Złoty Kłós oraz krem jajowy Advocaat.
- **Sobieski** - należy do francuskiej grupy kapitałowej Belvedere SA, która jest obecna na rynkach europejskich, azjatyckich oraz obu Ameryk. Polska jest dla całej Grupy jednym z najważniejszych rynków. To tutaj generowanych jest ponad 40 % przychodów. W portfolio producenta znajdują się m.in. wódki: Sobieski, Krupnik i Danzka, likier Marie Brizard oraz whiskey William Peel. Twarzą marki Sobieski i współdziałowcem firmy jest znany amerykański aktor Bruce Willis.
- **Stock Polska** - stanowi część międzynarodowej firmy Stock Spirits Group. Firma jest liderem wódek gatunkowych i należy do trójki największych producentów alkoholu w Polsce. Specjalność Stock Polska to: Żołądkowa Gorzka (jedna z najlepiej sprzedających się wódek na polskim rynku), Stock Prestige oraz rodzina wódek Lubelska (Żurawinówka, Wiśniówka, Miodówka, Orzechówka, Jarzębiak, Malinówka, Cytrynówka). Producent równie dynamicznie rozwija się w zakresie wódek czystych, w którym znajdują się m.in.: Czysta de Luxe oraz Orkisz. Uznaniem konsumentów cieszą się również Stock Gin oraz Brandy Stock 84.
- **WINIARNIA Bartex** - w ostatnich latach firma zajęła się również produkcją alkoholi mocnych: wódki, brandy i whiskey. Najbardziej znane marki wódek to Vodka.pl, Kłósówka, Tur Vodka i Poland. W ofercie także brandy Budafok produkowane przy współpracy z największym węgierskim producentem brandy.
- **Wyborowa** - jest jedną z największych firm sektora spirytusowego w Polsce. Spółka należy do światowego koncernu Pernod Ricard - drugiego co do wielkości producenta i dystrybutora alkoholi. Firma jest właścicielem najśłynniejszej polskiej marki - Wódki Wyborowa, eksportowanej do przeszło 90 krajów świata na 6 kontynentach. Ponadto jest dystrybutorem wódki Absolut,

szkockich whisky: Chivas Regal, Clan Campbell, Ballantines, koniaku Martell, ginu Seagrams, tequili Olmeca, anyżówek Ricard i Pernod, irlandzkiej whiskey Jameson, rumu Havana Club i Malibu oraz czeskiego likieru Becherovka. Wśród produktów znajduje się również marka Luksusowa przejęta przez Pernod Ricard wraz z firmą V&S Luksusowa Zielona Góra.

PRODUCENCI DROŻDŻY PIEKARSKICH W POLSCE

- **Lesaffre Polska SA** - jest producentem drożdży piekarskich prasowanych i płynnych, polepszaczy, mieszanek piekarskich i cukierniczych oraz dodatków dla branży piekarskiej i cukierniczej. Firma ma siedzibę w Wołczynie (woj. opolskie), gdzie mieści się fabryka drożdży. Firma posiada również oddział produkujący polepszacze i mieszanki w Łodzi oraz Centrum Piekarnicze w Warszawie. Od 10 lat spółka jest częścią francuskiej Grupy Lesaffre.
- **"Józefów" Sp. z o.o. Lallemand Mazowiecka Fabryka Drożdży** – jest producentem drożdży piekarskich świeżych prasowanych w różnym asortymencie.

Głównymi odbiorcami norm opracowywanych przez KT 82 są producenci wyrobów alkoholowych, producenci drożdży, służby inspekcyjne oraz organizacje rządowe.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczącego środowiska biznesowego

Wartość rynku napojów spirytusowych w Polsce szacuje się na ok. 16 mld zł. Branża spirytusowa odpowiada za 9,6 mld zł wpływów budżetowych (pochodzących z akcyzy i podatku VAT) oraz generuje 5,2 mld zł wartości dodanej dla gospodarki ze sprzedaży napojów spirytusowych. Rocznie na zakup dóbr i usług przeznaczają 1,2 mld zł. Zdecydowana większość tych środków jest wydawana w kraju, na czym korzystają m.in.: sektor opakowań, sektor transportowy oraz dostawcy surowców. W 2012 r. do produkcji spirytusu spożywczego zużyto ok. 420 tys. ton zbóż, głównie żyta oraz 55 tys. ton ziemniaków.

Wielkość rynku produkcji drożdży w Polsce wynosi ok. 70 tysięcy ton rocznie, a całkowita wartość rynku produkcji drożdży w Polsce wynosi około 150.000 tysięcy zł rocznie.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Polskie Normy z zakresu KT 82 mogą być wykorzystywane do kontroli jakości półproduktów i produktów finalnych – zwiększając gwarancję kierowania do konsumentów wyrobów o najwyższej jakości, także w aspekcie bezpieczeństwa zdrowotnego.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl w wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1 Cele KT

- Okresowe przeglądy Polskich Norm własnych pod kątem aktualności ich postanowień.
- Opracowanie nowych metod analitycznych umożliwiających szybką identyfikację zafałszowań produktów

4.2 Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

W celu osiągnięcia powyższych celów KT 82 przyjął następującą strategię:

- Analiza oczekiwań stron zainteresowanych tematyką wyrobów spirytusowych i drożdży piekarskich.
- Wyznaczenie priorytetów przy ustalaniu programu prac KT uwzględniających ww. analizę.
- Poszukiwanie sponsorów do realizacji tematów normalizacyjnych, spośród producentów wyrobów spirytusowych i drożdży piekarskich oraz środowisk zainteresowanych niniejszą tematyką.
- Poszukiwanie wykonawców prac normalizacyjnych.

4.3 Aspekty środowiskowe

Tematyka działalności KT 82 nie jest bezpośrednio powiązana z aspektami środowiskowymi.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl , w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Brak propozycji